EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 29.9.2025
COM(2025) 561 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Fremme af risikostyring og opbygning af modstandsdygtighed i Europa: Første rapport om gennemførelsen af Unionens mål for katastrofemodstandsdygtighed Anden status over forebyggelse og styring af katastroferisici i Europa

{SWD(2025) 279 final}

1. RESUMÉ

EU-civilbeskyttelsesmekanismen spiller en central rolle i at forme fremtiden for katastroferisikostyring i hele Europa. Den fremmer en proaktiv, foregribende tilgang til katastrofeberedskab og modstandsdygtighed i overensstemmelse med Unionens mål for katastrofemodstandsdygtighed, der blev vedtaget i 2023[1], og den nyligt vedtagne EU-strategi for en beredskabsunion[2].

Denne rapport indeholder en undersøgelse af risikostyring og opbygning af modstandsdygtighed i EU set ud fra EU-civilbeskyttelsesmekanismen. Den behandler udviklingen på både nationalt plan og EU-plan og fokuserer på fire tematiske områder: foregribelse, befolkningens beredskab, tidlig varsling og modstandsdygtighed på civilbeskyttelsesområdet. Den er den **første statusrapport om gennemførelsen af målene for katastrofemodstandsdygtighed** i henhold til artikel 34, stk. 2, og den **anden statusrapport om risikoforebyggelse og -styring** i henhold til artikel 5, stk. 1, litra g), i afgørelse nr. 1313/2013/EU.

Resultaterne bekræfter overordnet behovet for en mere proaktiv, mere omfattende og bedre integreret tilgang til modstandsdygtighed og beredskab, som foreslået i EU-strategien for en beredskabsunion. På området for **foregribelse** er der behov for yderligere at udvikle data af høj kvalitet, videnskabelig forskning samt analytiske værktøjer og kapaciteter for at støtte risikoinformeret beslutningstagning. Den omfattende EU-risiko- og trusselsvurdering, der er planlagt til 2026, vil give yderligere fremdrift til denne indsats på tværs af sektorer.

Styrkelse af **befolkningens beredskab** forbliver afgørende. Selv om der er gjort fremskridt, er der fortsat betydelige mangler, hvilket understreger behovet for yderligere at udvikle kommunikationsværktøjer, der fremmer adfærdsændringer, styrker en beredskabskultur og sikrer inklusiv kommunikation, der inddrager sårbare grupper, herunder personer med handicap. På EU-plan omfatter de planlagte tiltag en EU-dag for risikobevidsthed samt nye retningslinjer og et pilotkursus for nationale eksperter i risikokommunikation. Synergier med ProtectEU-strategien for indre sikkerhed[3] vil yderligere styrke kommunikationen og koordineringen om risici, trusler og modstandsdygtighed i hele EU.

Effektiviteten af **systemer til tidlig varsling** har været et andet kritisk fokusområde. Selv om teknologiske fremskridt såsom Copernicus-Beredskabsstyringstjenesten og lanceringen af Galileo-satellittjenesten for tidlig varsling i væsentlig grad forbedrer den offentlige varslingskapacitet, er organisatoriske og menneskelige faktorer fortsat centrale for at omsætte advarsler til rettidige, livreddende handlinger. Der er fortsat behov for at styrke formidlingen af varslinger, beredskabsplanlægningen og integrationen af interoperable systemer for tidlig varsling af flere farer på nationalt og grænseoverskridende plan.

For at opbygge **modstandsdygtighed på civilbeskyttelsesområdet** har Kommissionen og medlemsstaterne taget initiativer til at stressteste nødhjælpscentre og forbedre investeringsplanlægningen. Vedvarende investeringer i både fysisk infrastruktur og operationelle processer er afgørende for at sikre beredskabstjenesternes kontinuitet. Det er også vigtigt at styrke den finansielle modstandsdygtighed for at forbedre reaktionen på og den

[1] COM(2023) 61 final af 8.2.2023.
[2] JOIN(2025) 130 final af 26.3.2025.
[3] COM(2025) 148 final af 1.4.2025.

hurtige genopretning efter uventede kriser. Tværsektorielt og grænseoverskridende samarbejde forbliver afgørende for en katastrofemodstandsdygtighed, der omfatter hele forvaltningen.

Kommissionen har udvidet **EU-civilbeskyttelsesmekanismens værktøjskasse til kapacitetsopbygning** for bedre at støtte civilbeskyttelsesindsatsen i hele EU. Der vil være behov for en yderligere styrkelse af denne støtte for at styrke katastroferisikostyringen og gennemførelsen af målene for katastrofemodstandsdygtighed.

Selv om der i denne rapport primært er fokus på udviklingen i EU og navnlig EU-civilbeskyttelsesmekanismen, anerkendes det, at Unionens sikkerhed og indsats inden for katastroferisikostyring ikke kan forfølges isoleret set. Det vil være afgørende at styrke modstandsdygtigheden i naboregionerne og arbejde hen imod et bredere sikkerhedsbælte omkring EU for at styrke Unionens beredskab og sikre fælles sikkerhed.

2. INDLEDNING

I de seneste år har EU stået over for en lang række katastrofer, kriser og trusler, som har ført til tab af menneskeliv, øgede skader[4], og afsløret sårbarheder i de systemer, der leverer essentielle tjenester. EU-civilbeskyttelsesmekanismen har spillet en central rolle i EU's kollektive indsats ved at yde koordineret nødhjælp til lande i nød. Samtidig har EU-civilbeskyttelsesmekanismen taget udfordringen op med et stadig mere komplekst risikolandskab ved at styrke sin reaktionskapacitet gennem udvidelsen af rescEU[5] og styrkelsen af Katastrofeberedskabskoordinationscentret (ERCC). Der har med indsatsen også været fokus på at styrke katastroferisikostyringen og opbygningen af modstandsdygtighed, navnlig gennem vedtagelsen af målene for katastrofemodstandsdygtighed på civilbeskyttelsesområdet i 2023[6] og EU-strategien for en beredskabsunion i 2025[7] med et bredere tværsektorielt anvendelsesområde.

Denne rapport indeholder en undersøgelse af risikostyring og opbygning af modstandsdygtighed i EU med fokus på fire tematiske områder:

1. Foregribelse
2. Befolkningens beredskab
3. Tidligt varsling
4. Modstandsdygtighed på civilbeskyttelsesområdet.

To særskilte forpligtelser i henhold til afgørelsen om EU-civilbeskyttelsesmekanismen[8] er omfattet, nemlig den **første statusrapport om målene for katastrofemodstandsdygtighed** i henhold til artikel 34, stk. 2, og den **anden statusrapport om risikoforebyggelse og -styring** i henhold til artikel 5, stk. 1, litra g).

I rapporten tages der hensyn til **udviklingen på både nationalt plan og EU-plan**, samtidig med at visse begrænsninger anerkendes på grund af den forskellige tidsramme og omfanget af tilgængelige data. **Nationale indsigter** er baseret på de oplysninger, som medlemsstaternes og de deltagende staters har fremsendt i henhold til artikel 6 i afgørelsen om EU-

4 https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related.
5 https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_da.
6 COM(2023) 61 final af 8.2.2023.
7 JOIN(2025) 130 final af 26.3.2025.
8 https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2013/1313/2021-01-01.

civilbeskyttelsesmekanismen og fremhæver de fremskridt, der er gjort siden offentliggørelsen af Kommissionens rapport fra 2024 om "Forebyggelse og styring af katastroferisici i Europa"[9]. Det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport, går i dybden med resultaterne af disse nationale indsigter. Udviklingen på **EU-plan** omfatter nyere initiativer fra Kommissionen, der har til formål at fremme målene for katastrofemodstandsdygtighed og støtte risikostyringen under EU-civilbeskyttelsesmekanismen.

[9] COM(2024) 130 final og SWD(2024) 130 final.

3. FOREGRIBELSE

Mål for katastrofemodstandsdygtighed 1 "Foregribelse" – forbedring af risikovurdering, foregribelse og planlægning af katastroferisikostyring. Mål 1 har sammen med det ledsagende flagskibsinitiativ om scenarieudvikling givet nyt momentum til foregribende arbejdsgange. Det opfordrer til forbedringer i anvendelsen af tilgange vedrørende fremsynethed, som dækker forskellige farer, vurderingen af sårbarheder, grænseoverskridende og tværsektorielle virkninger samt integrationen af risikoviden i forebyggelses- og beredskabsplanlægningen.

3.1. KOMMISSIONENS INITIATIVER

To centrale aktiviteter har styrket den foregribende kapacitet i perioden 2023-2024: i) udviklingen af katastrofescenarier, der danner grundlag for planlægningen af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, og ii) forbedringen af risikodata for grænseoverskridende risici.

3.1.1. Scenarieudvikling: et nyt værktøj til at styrke EU-civilbeskyttelsesmekanismens beredskab over for større katastrofer

Scenarieudviklingsøvelsen, som blev lanceret som et flagskibsinitiativ i 2023, resulterede i ti EU-dækkende katastrofescenarier, der er udviklet i samarbejde med nationale eksperter, Kommissionens tjenestegrene og forskere, og som trækker på operationel, videnskabelig og tematisk politisk ekspertise. Scenarierne omfatter 16 naturlige og menneskeskabte farer, der er udvalgt for at afspejle bredden i EU's skiftende risikolandskab og undersøge plausible worst case-hændelser med grænseoverskridende og tværsektorielle virkninger[10].

Analysen gav en bred vifte af scenariespecifikke resultater og afslørede samtidig flere tværgående prioriterede områder for en styrket indsats (*se tekstboks 1 nedenfor*). Resultaterne anvendes som grundlag for planlægningen af forebyggelse og beredskab på EU-niveau, herunder fastsættelse af mål for EU-civilbeskyttelsesmekanismens indsatskapaciteter og styrkelse af koordineringen mellem civilbeskyttelse og andre politikområder. Scenarieudvikling er tænkt som en løbende proces: yderligere scenarier kan udvikles, og eksisterende kan revideres som reaktion på nye risici og politiske prioriteter.

3.1.2. Opbygning af EU-dækkende risikodata til grænseoverskridende risikovurdering og -styring

EU-civilbeskyttelsesmekanismen har investeret i at styrke den videnbase, der er nødvendig for foregribende risikostyring, herunder gennem **risikodataknudepunktet** (Risk Data Hub), der er udviklet inden for rammerne af Det Fælles Forskningscenters videncenter for katastroferisikostyring.

Risikodataknudepunktet blev oprettet for at imødegå den mangeårige udfordring med fragmenterede og inkonsekvente risikodata på EU-plan og støtte både katastroferisikostyring og tilpasning til klimaændringer. Som en central platform giver den gratis adgang til kuraterede, evidensbaserede datasæt om farer, eksponering, sårbarhed samt katastrofeskader og -tab.

[10] Scenarierne omfatter alvorlige nukleare ulykker, ekstremt vintervejr med en cyberkomponent, ekstrem hedebølge, energikrise i Unionen, alvorlig pandemi, væbnet konflikt, terrorangreb, tsunami forårsaget af jordskælv, indvands- og kystforurening og vulkanudbrud. På grund af det følsomme indhold er scenarierne ikke offentligt tilgængelige.

Igangværende bestræbelser har til formål at udvide mængden og kvaliteten af disse datasæt ved at integrere farescorer, befolkningens eksponering, bygninger, kritisk infrastruktur og flerdimensionel sårbarhed for at give et integreret overblik over katastroferisici og øge offentlighedens bevidsthed.

Tekstboks 1: Erfaringer fra EU's udvikling af katastrofescenarier: fem prioriterede områder for styrket indsats

i. EU-civilbeskyttelsesmekanismens reaktionskapacitet: behov for yderligere at styrke den operationelle reaktionskapacitet, herunder fortsat udvikling og diversificering af rescEU[11]-reserven

ii. Koordinering på tværs af sektorer: behov for større vægt på en tilgang, der omfatter alle former for farer, tværsektoriel koordinering og inddragelse af aktører uden for civilbeskyttelsen for bedre at kunne forberede sig på komplekse nødsituationer

iii. Risikoviden og -kommunikation: behov for at forbedre foregribelse, risikoidentifikation, kommunikation, befolkningens beredskab og tidlig varsling

iv. Inklusion af sårbare grupper: forebyggelses-, beredskabs- og indsatsordninger skal mere systematisk integrere de specifikke behov hos sårbare grupper og personer med handicap

v. Finansiering: styrkede og mere fleksible finansieringsmekanismer kan bidrage til at håndtere tværsektorielle, langvarige og grænseoverskridende katastrofer.

3.2. NATIONALE INITIATIVER

Rapportering fra medlemsstater og deltagende stater[12] vedrørende foregribelse viser en fortsat udvikling i risikovurderingsmetoder, hvilket indikerer fremskridt på flere områder. Selv om traditionelle enkeltrisikovurderinger fortsat er den mest almindelige tilgang, **rettes der stadig større opmærksomhed mod tilgange, der omfatter alle former for farer, og undersøgelse af sammensatte risici og kaskadevirkninger**, især med hensyn til kritisk infrastruktur. Opmærksomheden på nye risici er også stigende, idet over en tredjedel af landene nu anvender fremsyns- og foregribelsesmetoder til identifikation af risici. Blandt disse har Belgien, Irland og Nederlandene integreret horisontscanning[13] i deres risikovurderingsprocesser.

Oversvømmelser, ekstreme vejrforhold, nukleare og radiologiske ulykker, tørke og sundhedsrelaterede risici (af menneskelig eller animalsk oprindelse) er fortsat de hyppigst rapporterede risici. Det ændrede risikobillede har imidlertid medført, at **nye trusler og scenarier, navnlig på sikkerhedsområdet, overvejes**. Der er en stigende bevidsthed om menneskeskabte risici, herunder industri- og atomulykker, afbrydelser af kritisk infrastruktur og cyberangreb. Miljømæssige og kemiske risici har oplevet en betydelig stigning i rapporteringen siden 2015, mens transportrisici har oplevet den kraftigste stigning siden 2020.

Landene vurderer i stigende grad sårbarheden af områder, sektorer og befolkningsgrupper og kvantificerer de menneskelige, økonomiske og miljømæssige konsekvenser af katastrofer. Flere lande har integreret virkningerne af klimaændringer i deres risikovurderinger og tager også højde for de politiske og samfundsmæssige konsekvenser af klimaændringer, såsom

[11] rescEU blev oprettet som en strategisk reserve af europæiske katastrofeberedskabskapaciteter og -lagre, der er fuldt finansieret af EU. Den omfatter en flåde af brandslukningsfly og -helikoptere, et fly til medicinsk evakuering og flere væsentlige lagre.

[12] De lande, der deltager i EU-civilbeskyttelsesmekanismen, er Albanien, Bosnien-Hercegovina, Island, Moldova, Montenegro, Nordmakedonien, Norge, Serbien, Tyrkiet og Ukraine.

[13] Horisontscanning er en fremsynsmetode til systematisk at opdage tidlige tegn på potentielt vigtige udviklinger, se også https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/horizon-scanning-tips.

klimadrevet migration. Dette afspejler en voksende forståelse af forbindelserne mellem katastroferisikostyring og tilpasning til klimaændringer, idet **klimaændringer anerkendes som en vigtig risikofaktor**.

Nationale rapporter viser **fremskridt i indsamlingen af data om tab som følge af katastrofer**, idet Spanien, Portugal og Ungarn nævner udviklingen af en fælles national database. På trods af den udbredte anerkendelse af betydningen af tabs- og skadesdata for risikoanalyse og -planlægning er der stadig betydelige mangler, såsom manglen på et samlet nationalt system til konsolidering af data og begrænset dækning af dataindsamlingen.

3.3 VEJEN FREM

EU-strategien for en beredskabsunion udstikker kursen for det fremtidige arbejde og understreger betydningen af foregribelse og en beredskabstilgang, der omfatter alle former for farer. For at nå denne vision er det afgørende at udvikle kapaciteten til at forudse, vurdere og forberede sig på en lang række katastrofescenarier med fokus på tværgående sårbarheder, sammensatte risici og kaskadevirkninger.

I de kommende år vil fortsatte investeringer i videnskab, data af høj kvalitet og analytiske kapaciteter være afgørende for at skabe den viden og indsigt, der er nødvendig for at understøtte beslutningstagningen. Udviklingen af EU-dækkende katastrofescenarier har været et væsentligt skridt fremad i beredskabsplanlægningen, fordi den omsætter risikobaseret dokumentation til aftalte planlægningsantagelser for EU-civilbeskyttelsesmekanismen. Den omfattende EU-risikovurdering, der er planlagt til 2026, vil være et centralt redskab til at styrke evidensgrundlaget for bredere tværsektoriel forebyggelse og beredskab. Denne vurdering vil give yderligere støtte og dokumentation som grundlag for den nationale risikostyringsindsats og vejlede strategiske investeringer i modstandsdygtighed i hele EU samt bidrage til at afhjælpe de vedvarende mangler i data om katastroferisici og -tab, som i øjeblikket hindrer foregribelse på både nationalt plan og EU-plan.

I forbindelse med klimarelaterede risici kræver effektiv foregribelse en stærkere integration mellem katastroferisikostyring og klimatilpasning. EU-missionen om tilpasning til klimaændringer genererer allerede viden og løsninger til støtte for denne indsats og vil fortsat fremme samarbejdet mellem klima- og katastroferisikoaktører på europæisk, nationalt og regionalt plan og bidrage til at tilpasse beredskabet på kort og mellemlang sigt til den langsigtede tilpasningsplanlægning for klimarelaterede farer.

Styrkelsen af foregribende kapaciteter bør også række ud over EU, især til nabolande, der ofte står i forreste linje over for nye risici og kan spille en vigtig rolle i at afbøde negative afsmittende virkninger. Da mange af disse partnere i øjeblikket mangler de risikodata og den institutionelle kapacitet, der er nødvendig for et foregribende beredskab, vil det også styrke EU's egen modstandsdygtighed at afhjælpe disse mangler.

4. BEFOLKNINGENS BEREDSKAB

Mål for katastrofemodstandsdygtighed 2 "Beredskab" – Styrkelse af befolkningens bevidsthed om risici og beredskab. Mål 2 fremmer offentlighedens adgang til risikooplysninger, tilskynder til vedtagelse af beredskabsforanstaltninger og fremmer en forebyggelseskultur og aktivt medborgerskab. Målet opstiller et ambitiøst mål: Senest i 2030

bør 90 % af EU's befolkning være bevidste om katastroferisici i deres region[14]. I 2024 lå bevidstheden på 67 %, hvilket understreger mulighederne for fremskridt[15].

Selv om offentlig kommunikation om risici og beredskab er de nationale myndigheders ansvar, kan EU's civilbeskyttelsesmekanisme støtte de nationale indsatser gennem vidensudveksling, kapacitetsopbygning og finansiel bistand til nationale og grænseoverskridende initiativer.

4.1. KOMMISSIONENS INITIATIVER

4.1.1. Flagskibsinitiativet "preparEU"

For at fremme mål 2 "Beredskab" lancerede Kommissionen **flagskibsinitiativet *preparEU***. I denne sammenhæng identificerede en kortlægning af risikokommunikationspraksis i hele EU, kombineret med høringer af medlemsstater og deltagende stater, fælles behov og områder, hvor en indsats på EU-plan kunne tilføre merværdi (*se tekstboks 2*). Processen afslørede et rigt, men fragmenteret risikokommunikationslandskab med adskillige værdifulde initiativer, der er spredte og vanskelige at tilgå for peerlæring. Som svar på de identificerede behov har **Kommissionen udviklet en kapacitetsopbygningspakke**, som omfatter:

- et register over god praksis og støttemateriale på EU's vidensnetværksplatform for civilbeskyttelse[16]
- en EU-uddannelse for fagfolk inden for risikokommunikation
- et praksisfællesskab, der forbinder praktikere og fremmer peerlæring.

I 2024 offentliggjorde **Kommissionen en håndbog om god praksis for bevidstgørelse om risikoen for naturbrande**,[17] hvilket adresserer et kritisk spørgsmål, da 96 % af naturbrandene skyldes menneskelig aktivitet[18]. I håndbogen fremhæves initiativer i og uden for EU, og der peges på centrale faktorer, som bidrager til bevidstgørelse, såsom udvikling af målrettede kommunikationsstrategier, samarbejde på tværs af sektorer og forvaltningsniveauer, inddragelse af interessenter, tilpasning af budskaber til lokale forhold, sikring af vedvarende finansiering og sammenkobling af videnskab og praksis.

Det er også afgørende for at øge bevidstheden **at forstå, hvordan mennesker opfatter risici og reagerer på beredskabsråd.** I denne sammenhæng gennemfører Kommissionens Fælles Forskningscenter adfærdsundersøgelser for at forstå, hvordan enkeltpersoner fortolker og reagerer på risikokommunikation. Indsigter fra dette arbejde kan bidrage til at forbedre udformningen af offentlige budskaber og tilgange og fremme ikke blot øget bevidsthed, men også gennemførelsen af beredskabstiltag.

Tekstboks 2: Pilotprojektet *preparEU* – en fælles indsats for befolkningens beredskab.
Medlemsstaterne og de deltagende stater har spillet en vigtig rolle i at drive *preparEU* flagskibsinitiativet. Nationale civilbeskyttelsesmyndigheder fra Sverige, Norge, Spanien og Belgien undersøgte, hvordan en europæisk dimension kunne supplere og støtte de nationale

[14] Kommissionens henstilling om Unionens mål for katastrofemodstandsdygtighed, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32023H0215%2801%29&qid=1676531610023.
[15] Særlig Eurobarometerrapport 541 om EU's civilbeskyttelse, nøglekonklusioner, s. 7, https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2977.
[16] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu.
[17] Wildfire risk awareness good practice note.pdf.
[18] https://op.europa.eu/da/publication-detail/-/publication/5afff469-a62c-11ef-85f0-01aa75ed71a1/language-da.

risikoinformationsaktiviteter. I et pilotprojekt finansieret af EU blev følgende indsatsområder identificeret for at forbedre risikobevidstheden og -beredskabet i EU:

i. *Grundlæggende selvberedskab – retningslinjer for husholdningers beredskab, der tager højde for generelle og universelle behov*
ii. *Læringsprogram for skoler – integrering af katastrofeberedskab i skolernes læseplaner for at fremme en beredskabskultur fra en tidlig alder*
iii. *Sårbare grupper – nå ud til og engagere sårbare grupper (også: retningslinjer, der har til formål at hjælpe fagfolk med at udføre inklusiv risikokommunikation)*
iv. *PreparEU-dag(e) – et foreslået årligt EU-dækkende arrangement, der skal øge offentlighedens bevidsthed om selvberedskab og modstandsdygtighed over for risici*
v. *Webhub for risikokommunikation og -beredskab – et foreslået onlinearkiv til deling af information og værktøjer vedrørende offentlig risikobevidsthedskommunikation i hele EU.*

Disse anbefalinger vil bidrage til at forme gennemførelsen af Kommissionens tiltag under preparEU-flagskibsinitiativet og befolkningens beredskab.

4.1.2. Eurobarometer om befolkningens risikobevidsthed og beredskab

For at opnå en omfattende forståelse af offentlighedens risikobevidsthed og -beredskab i hele EU gennemførte Kommissionen **den første Eurobarometerundersøgelse nogensinde** om dette emne, som blev offentliggjort i september 2024[19]. I undersøgelsen ses der på forskellige aspekter af risikobevidsthed og -beredskab, herunder opfattede risici, informationskilder og vilje til at deltage i beredskabsaktiviteter.

De vigtigste resultater af undersøgelsen viser, at **mange europæere mangler viden om og beredskab over for katastrofer**. Omkring halvdelen af respondenterne føler sig ikke godt forberedt på lokale risici, og omkring to tredjedele af respondenterne mener, at de har brug for flere oplysninger for at kunne forberede sig på katastrofer eller nødsituationer. Beredskabsniveauet er begrænset, idet omkring halvdelen af respondenterne føler sig uforberedte på katastrofer, og det varierer betydeligt afhængigt af faktorer som land, indkomst, uddannelse og om man bor i by eller på land.

I undersøgelsen fremhæves områder med plads til forbedring, herunder lavt engagement i lokalsamfundet og begrænset modstandsdygtighed over for forstyrrelser i kritiske tjenester. Den afslører imidlertid også en stærk tillid til beredskabstjenester og et ønske om oplysninger om katastrofeberedskab, hvilket giver mulighed for at bygge videre på disse styrker og forbedre den overordnede risikobevidsthed og -beredskab.

4.2. NATIONALE INITIATIVER

Data fra medlemsstaterne og deltagerlandene understreger betydningen af offentlig kommunikation om risici og beredskab, og landene gør fremskridt inden for en lang række aktiviteter.

Flere lande gør nu risikooplysninger tilgængelige for offentligheden, idet 23 lande offentliggør resultaterne af deres risikovurderinger på officielle websteder og bruger disse resultater til at støtte beredskabsindsatsen. Finland og Montenegro bruger f.eks. de offentligt tilgængelige resultater af risikovurderinger som grundlag for uddannelses- og

[19] https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3228.

beredskabsøvelser. Danmark og Irland gennemfører undersøgelser af borgernes opfattelse af risici og beredskab.

Medlemsstaterne og de deltagende stater har indført nye tilgange til risikokommunikation og oplysningsaktiviteter såsom didaktiske spil og tilrettelæggelse af en national civilbeskyttelsesdag eller -uge. Selv om websteder og internettet fortsat er de mest rapporterede kommunikationskanaler, er oplysningskampagner om risici og brugen af trykt materiale fordoblet i forhold til 2020. De nordiske lande har iværksat oplysningsinitiativer såsom kampagner om beredskab i hjemmet, uddannelsesressourcer og informative brochurer for at styrke samfundets beredskab over for nødsituationer og potentielle konflikter.

Nationale risikobevidstheds- og kommunikationsaktiviteter er rettet mod specifikke grupper, herunder sårbare befolkningsgrupper, sæsonbeboere og ældre. Studerende og unge er ofte den primære målgruppe for disse initiativer. Tjekkiet har f.eks. et omfattende skoleprogram, der lærer eleverne, hvordan de ringer til alarmnumre, opfører sig i farlige situationer og forstår beskyttelses- og sirenesignaler. Der tilrettelægges også aktiviteter til fremme af sikker adfærd i dagligdagen og i nødsituationer for ældre borgere og personer med handicap, såsom Østrigs sikkerhedsolympiader for børn og ældre.

4.3. Vejen frem

Trods fremskridt er der fortsat betydelige mangler i offentlighedens risikobevidsthed og -beredskab, hvilket understreger behovet for mere effektive og inkluderende kommunikationsstrategier. Alt for mange borgere føler ikke, at de har tilstrækkelige oplysninger om eller er tilstrækkelig forberedt på katastrofer, som det fremgår af resultaterne fra Eurobarometerundersøgelsen, mens de nationale myndigheder står over for udfordringer med at måle effekten af kommunikationsinitiativer og omsætte information til adfærdsændringer. Dokumentationen peger også på behovet for større inddragelse af sårbare grupper (f.eks. studerende, elever og unge, personer med handicap, ældre og indvandrere) i kommunikations- og beredskabsindsatsen.

For at afhjælpe disse mangler er der behov for en mere proaktiv, inklusiv og deltagelsesbaseret tilgang, hvor der investeres i uddannelse, lokalsamfund og borgere inddrages, der opbygges tillid og et beredskab med fokus på modstandsdygtighed på tværs af generationer fremmes. EU-strategien for en beredskabsunion vil støtte dette skift gennem sin tilgang, der omfatter hele samfundet, og som har til formål at fremme en beredskabs- og modstandskraftkultur i hele EU. Synergier med EU-strategien for indre sikkerhed vil bidrage til at styrke kommunikationen om forskellige risici og trusler, støtte sammenhængende offentlige budskaber og fremme et mere alsidigt befolkningsberedskab i hele EU.

PreparEU-initiativet kommer til at spille en central rolle i at fremme visionen for EU-strategien for en beredskabsunion, bl.a. gennem tiltag, der skal fremme, at befolkningen bliver i stand til at klare sig selv i mindst 72 timer i nødsituationer og kriser. For at støtte de nationale myndigheder med risikokommunikation vil EU udarbejde retningslinjer, lancere et pilotkursus i slutningen af 2025 og arrangere en årlig EU-beredskabsdag. Yderligere tiltag vil omfatte at fremme beredskab gennem uddannelses- og ungdomsprogrammer samt generere ny forskning, der kan danne grundlag for politik og praksis.

Der kan også være behov for at forberede borgerne bedre på at yde grundlæggende sundhedsstøtte i krisesituationer, herunder krigsscenarier, gennem initiativer som undervisningsmateriale om førstehjælp eller oprettelse af en borgersundhedsreserve.

En styrkelse af beredskabet hos befolkningerne i EU's nærmeste nabolande, navnlig i Middelhavsområdet, vil også være vigtig for EU's eget beredskab, da utilstrækkelig modstandsdygtighed i udlandet kan føre til øget fordrivelsespres og andre afsmittende virkninger, der direkte påvirker Unionen.

5. TIDLIG VARSLING

Mål for katastrofemodstandsdygtighed 3 "Varsling" – styrkelse af tidlig varsling. Med udgangspunkt i mål 3 har både Kommissionen og medlemsstaterne gjort en yderligere indsats inden for deres respektive beføjelser for at styrke kapaciteten for prognoser, opdagelse og offentlig varsling – et væsentligt element i foregribende risikostyring.

Systemer for tidlig varsling er **bredt anerkendt som et af de mest effektive redskaber til at redde liv og reducere katastroferelaterede tab**[20] og er afgørende for både nationale og internationale beredskabsindsatser. De Forenede Nationer har navnlig fremmet tiltag i retning af inkluderende systemer for tidlig varsling, der dækker forskellige farer, gennem sit flagskibsinitiativ *Early Warnings for All*[21].

I EU ligger ansvaret for tidlig varsling og offentlige advarsler primært hos de nationale myndigheder. **EU-civilbeskyttelsesmekanismen spiller en supplerende rolle** ved at udvikle tværnationale værktøjer, styrke ERCC's kapacitet til situationsbevidsthed og yde teknisk og finansiel bistand til nationale kapaciteter til tidlig varsling.

5.1. KOMMISSIONENS INITIATIVER

Kommissionen har udviklet en **bred vifte af systemer for tidlig varsling og information** (*se tekstboks 3*), som også kan udnyttes af medlemsstaternes offentlige myndigheder til at supplere deres nationale værktøjer. Blandt disse bidrager de nedenfor beskrevne initiativer væsentligt til at støtte civilbeskyttelse og katastroferisikostyring.

Tekstboks 3: Tidlige varslings- og informationssystemer

i. **Et katalog over 27 EU-dækkende systemer, der omfatter forskellige typer farer,** som er tilgængelige for de nationale civilbeskyttelsesmyndigheder og understøtter risikoovervågning og beslutningstagning.

ii. **Det globale situationssystem (GSS)**, en fælles platform, der kombinerer data fra forskellige tidlige varslings- og informationssystemer på EU-plan og styrker ERCC's evne til at spore nye trusler og forudse potentielle kritiske konsekvenser. Platformen er også **tilgængelig for de nationale civilbeskyttelsesmyndigheder.**

iii. **Copernicus' beredskabsstyringstjeneste**, som leverer tidlige varslingstjenester om oversvømmelser, naturbrande og tørke, udarbejder kort til støtte for indsats, genopretning

[20] F.eks.: https://wmo.int/topics/early-warning-system, https://www.undrr.org/implementing-sendai-framework/sendai-framework-action/early-warnings-for-all.

[21] https://www.un.org/en/climatechange/early-warnings-for-all.

og forebyggende tiltag samt genererer eksponeringsdata for at hjælpe med at identificere områder og aktiver, der er i fare.

iv. **Det europæiske videnskabelige partnerskab om naturfarer**, som er et videnskabeligt samarbejde, der giver ERCC ekspertovervågning i realtid af naturbrandforhold i hele Europa i løbet af naturbrandsæsonen. For at dele dette partnerskab med medlemsstaterne og deltagerlandene har ERCC iværksat et program, der giver de nationale myndigheder mulighed for at anmode om tidlige vurderinger fra partnerskabet og fra det europæiske videnskabelige partnerskab om antropogene farer i relation til radiologiske og nukleare risici ved truende nødsituationer.

Kommissionen arbejder på nye initiativer, herunder udvikling af et AI-baseret værktøj inden for rammerne af initiativet kunstig intelligens til gavn for almenvellet. Værktøjet, som integreres i det globale informationssystem for skovbrande, vil benytte AI-algoritmer til at modellere brandfareprognoser, opdage brandhændelser og forudsige brandadfærd.

Et andet stort kommende fremskridt er **Galileos satellittjeneste for nødvarsling**, som vil levere en satellitbaseret alarmeringskanal, der kan nå ud til mennesker i fjerntliggende eller mindre forbundne områder, selv når jordbaserede netværk ikke er tilgængelige. Dette ekstra lag af redundans vil styrke de offentlige varslingssystemers modstandsdygtighed og vise merværdien af EU's rumprogram i forhold til at støtte civilbeskyttelse og katastroferisikostyring. Med pilottest i gang i flere medlemsstater forventes tjenesten at være operationel i begyndelsen af 2026.

EU-civilbeskyttelsesmekanismen støtter også **nationale og internationale initiativer vedrørende tidlig varsling**, såsom UNESCO's mellemstatslige oceanografiske kommissions CoastWAVE-initiativ[22], der har til formål at forberede kystsamfundene i det nordøstlige Atlanterhav og Middelhavsområdet på tsunamier og andre kystrisici. Med udgangspunkt i et tæt samarbejde mellem nationale og lokale beredskabsmyndigheder, forskere og kystsamfund har initiativet allerede støttet samfund i Cypern, Grækenland, Spanien, Tyrkiet, Egypten og Marokko.

EU har gjort betydelige fremskridt med **offentlig varsling** gennem artikel 110 i den europæiske kodeks for elektronisk kommunikation (direktiv (EU) 2018/1972), som kræver, at medlemsstaterne muliggør, at advarsler kan sendes direkte til borgernes mobiltelefoner i nødsituationer. De fleste lande har allerede gennemført dette, mens nogle stadig er ved at færdiggøre processen.

5.2. NATIONALE INITIATIVER

Data fra medlemsstaterne og deltagerlandene peger på en mere udbredt anvendelse af systemer for tidlig varsling. De tilgængelige oplysninger om metoder og infrastruktur til overvågning, opdagelse og forudsigelse af farer er dog fortsat begrænsede.

Sammenlignet med 2020 **rapporterer et større antal lande, at de har indført systemer for tidlig varsling til tidlig påvisning af farer for alle centrale risici**, hvor ekstreme vejrforhold, nukleare og radiologiske risici samt oversvømmelser er de hyppigst rapporterede. Landene har også rapporteret om systemer for tidlig varsling af risici såsom forurening og massemigration,

[22] https://tsunami.ioc.unesco.org/en/articles/coastwave.

som ikke tidligere blev rapporteret, hvilket tyder på en gradvis udvidelse af varslingssystemernes dækning.

Forbindelserne mellem systemer for tidlig varsling på europæisk og globalt plan bliver også mere etablerede, idet et større antal lande end i 2020 angiver, at deres nationale system er forbundet med varslingssystemer på europæisk eller globalt plan. Dog nævner mindre end ti lande ordninger for grænseoverskridende samarbejde om systemer for tidlig varsling, hvilket tyder på, at der er muligheder for forbedring. Nogle lande angiver, at de bruger donorstøtte til at udvide deres offentlige varslingssystemer og dermed styrke den offentlige varslingskapacitet.

5.3. Vejen frem

Selv om teknologi og risikoviden danner grundlaget, afhænger effektiv tidlig varsling i høj grad af organisatoriske og menneskelige faktorer. Der vil være behov for en fortsat indsats for at sikre, at tidlige varslingssignaler efterfølges af rettidige og inkluderende varslinger af befolkningen, beredskabsplaner og individuelle reaktioner på oplyst grundlag. På EU-plan, og som skitseret i EU-strategien for en beredskabsunion, omfatter prioriteterne yderligere forbedring af Corpernicus' beredskabsstyringstjeneste, fremme af dens anvendelse og integration i nationale systemer samt udvikling af interoperable løsninger, der omfatter forskellige farer.

ERCC vil fortsætte med at udvikle og forbedre sin situationsbevidsthedskapacitet. Selv om den nye GSS-platform udgør et stort skridt fremad, er der mulighed for yderligere forbedringer ved at indarbejde sektorovervågning for at give næsten tidstro indsigt i forstyrrelser af kritiske tjenester såsom energi, transport eller sundhedsvæsen for at understøtte en mere omfattende og forudseende situationsbevidsthed[23].

Da effektiv tidlig varsling også afhænger af stærke organisatoriske og menneskelige faktorer, vil det være afgørende at øge befolkningens bevidsthed og beredskab for at omsætte tidlige varsler til livreddende handling. Lanceringen af Galileo-satelittjenesten for tidlig varsling i 2026 forventes i væsentlig grad at forbedre den offentlige alarmeringskapacitet og udvide systemets rækkevidde og redundans.

For at sikre effektiviteten af systemer for tidlig varsling vil der være behov for en fortsat indsats for at styrke de underliggende processer, fremme inklusivitet, fremme tilgange, der omfatter forskellige farer, og styrke den grænseoverskridende integration af tidlige varslingssystemer. EU-strategien for en beredskabsunion vil være retningsgivende for disse bestræbelser og prioritere udviklingen og anvendelsen af værktøjer på EU-niveau og udvidelsen af ERCC's tværsektorielle overvågningskapacitet for at understøtte en mere omfattende situationsbevidsthed.

Denne knowhow kan sammen med de nødvendige systemer og kapaciteter også deles med myndigheder i EU's nærmeste nabolag for at opbygge ikke blot deres kapaciteter, men også synergier og interoperabilitet.

6. MODSTANDSDYGTIGHED PÅ CIVILBESKYTTELSESOMRÅDET

[23] COM(2025) 286, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex:52025DC0286.

Mål for katastrofemodstandsdygtighed 4 "Indsats" fokuserer på at styrke EU-civilbeskyttelsesmekanismens reaktionskapacitet. For at være på forkant med risikolandskabets voksende kompleksitet og fremme beredskabet fokuserer EU-civilbeskyttelsesmekanismen på at udvikle **beredskabskapaciteter**, såsom specialiseret udstyr og specialiserede hold samt tilhørende kapaciteter. Disse bestræbelser afspejles i Kommissionens nyligt vedtagne statusrapport om kapaciteten og det tilhørende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene[24].

Mål for katastrofemodstandsdygtighed 5 "Sikring" har til formål at styrke modstandsdygtigheden på civilbeskyttelsesområdet i overensstemmelse med EU's og NATO's rammer for opbygning af modstandsdygtighed i vitale samfundsfunktioner, såsom EU-direktivet om kritiske enheders modstandsdygtighed (EU 2022/2557)[25] og NATO's grundlæggende krav til modstandsdygtighed. Det fremmer forbedring af forretningskontinuitet, styrkelse af koordinering på tværs af sektorer og grænser, risikokommunikation og informationsstyring samt partnerskaber med den private sektor, civilsamfundet og frivillige organisationer. Det fremmer også evaluering og læring efter katastrofer for at forbedre beredskab, indsats og forebyggelse.

6.1. KOMMISSIONENS INITIATIVER

6.1.1. Flagskibsinitiativ om stresstest af nødhjælpscentre

For at forbedre **forretningskontinuiteten for nødoperationer inden for EU-civilbeskyttelsesmekanismen** iværksatte Kommissionen et flagskibsinitiativ med to hovedkomponenter: i) stresstest af ERCC's forretningskontinuitet og ii) støtte til nationale kontaktpunkter i deres egne test gennem en frivillig metode og udveksling af erfaringer. Ved øvelsen vurderes kritiske elementer for forretningskontinuitet, såsom identifikation af væsentlige funktioner, faciliteter og udstyr, menneskelige ressourcer og koordinering, kommunikationsarbejdsgange samt gennemførelse af øvelser og træningsaktiviteter.

Indtil videre har **ti lande og ERCC gennemført stresstest** og delt deres tilgange og indhøstede erfaringer. Initiativet har bidraget til at øge bevidstheden om forretningskontinuitet og til at identificere områder, hvor der kan ske forbedringer. Initiativet er fortsat i 2025 med workshopper til udveksling af erfaringer fra nationale øvelser og udvikling af ikkebindende retningslinjer for forretningskontinuitet inden for EU-civilbeskyttelsesmekanismen. For at sikre løbende udveksling om driftskontinuitet døgnet rundt i forbindelse med forstyrrende begivenheder vil Kommissionen nedsætte en særlig ekspertgruppe. Erfaringerne fra dette initiativ kan danne grundlag for arbejdet med at sikre kontinuiteten i vitale samfundsfunktioner inden for rammerne af EU-strategien for en beredskabsunion.

6.1.2. Test af beredskab og koordinering i komplekse krisesituationer

I 2024 ledede ERCC den **storstilede øvelse "EU's integrerede resolution 2024 – Parallel og koordineret øvelse (EU IR24 – PACE)"** for at teste beredskabet på EU-plan i forbindelse med komplekse, hybride kriser. Øvelsen testede EU-civilbeskyttelsesmekanismens og ERCC's funktioner og evaluerede deres præstationer i en kompleks krise, der krævede tværsektoriel,

[24] SWD/2025/146 final (s. 23-44), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025SC0146.

[25] https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj.

grænseoverskridende og civil/militær koordinering. Der var over 900 deltagere, herunder planlæggere og deltagere fra Kommissionens tjenestegrene, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil, EU-agenturer, Rådet, 24 medlemsstater, Norge, USA og NATO.

Samme år reagerede EU-civilbeskyttelsesmekanismen på en fælles anmodning fra Estland, Letland og Litauen om at vurdere deres beredskab for og **reaktion på masseevakueringer**. Et hold på 20 eksperter fra medlemsstaterne evaluerede nationale masseevakueringsprocedurer, regionalt samarbejde, offentligt beredskab og EU-civilbeskyttelsesmekanismens rolle i sådanne scenarier og fremsatte anbefalinger inden for områder som planlægning, nødindkvartering, medicinsk evakuering samt strategier for kemisk, biologisk, radiologisk og nuklear risikobegrænsning (CBRN). Under udførelsen af dette arbejde samarbejdede eksperterne med repræsentanter for statslige og kommunale institutioner samt ikkestatslige organisationer.

6.1.3. Indhøstede erfaringer fra aktiveringer af EU-civilbeskyttelsesmekanismen vedrørende forebyggelse, beredskab og indsats

EU-civilbeskyttelsesmekanismens etablerede **program om indhøstede erfaringer** giver medlemsstaterne og de deltagende stater mulighed for at reflektere over erfaringer i forbindelse med aktiveringer af EU-civilbeskyttelsesmekanismen og identificere områder, hvor indsatsen, beredskabet og forebyggelsen kan forbedres. Ud over generelle møder om programmet om indhøstede erfaringer afholdes der særlige møder med fokus på specifikke emner såsom naturbrande, oversvømmelser, reaktion på store jordskælv eller konsulære evakueringer, der omfatter forebyggelses-, beredskabs- og indsatsaktiviteter. Disse møder har ført til foranstaltninger såsom forhåndspositionering af brandfolk og styrkelse af Europas beredskab til at bekæmpe naturbrande, herunder gennem en forøgelse af rescEU's kapacitet til bekæmpelse af skovbrande fra luften.

Hvis medlemsstaterne og de deltagende stater gentagne gange har aktiveret EU-civilbeskyttelsesmekanismen i forbindelse med samme type katastrofer, har Kommissionen foretaget grundige analyser af omstændighederne og tiltagene for at **styrke forebyggelse og beredskab i henhold til afgørelsen om EU-civilbeskyttelsesmekanismens artikel 6, stk. 4**. Kommissionen indgår aktivt i dialoger med de nationale myndigheder for at styrke forebyggelses- og beredskabsforanstaltninger og tilbyder EU-støtte til denne proces.

6.2. NATIONALE INITIATIVER

Civilbeskyttelsesmyndighederne har indledt et bredere tværsektorielt samarbejde, hvilket er en tendens, der blev fremskyndet af covid-19-pandemien. Mange lande rapporterer, at de har permanente strukturer til at koordinere indsatsen mellem forskellige sektorer, administrative niveauer og interessenter. Nationale risikovurderinger har f.eks. længe været baseret på tværsektorielle og flerinteressenttilgange. Ikke desto mindre **fremhæves behovet for yderligere forbedringer af integrerede tilgange til planlægning og gennemførelse fortsat i nationale rapporter og peerevalueringer**. Selv om mange lande rådfører sig med den private sektor, især operatører af kritisk infrastruktur, er disse udvekslinger ofte af ad hoc-karakter.

Med hensyn til grænseoverskridende samarbejde rapporterer medlemsstaterne og de deltagende stater om **en række bilaterale og multilaterale samarbejdsaftaler med nabolande samt regionale og internationale organisationer**. Bemærkelsesværdige eksempler på god praksis omfatter de nordiske lande, Benelux-landene og Østersøregionen, hvor etablerede samarbejdsstrukturer letter krisekoordinering, udveksling af risikooplysninger, gensidig bistand og fælles øvelser.

Selv om modstandsdygtigheden på civilbeskyttelsesområdet afhænger af **tilstrækkelig og fleksibel finansiering** for at muliggøre en hurtig katastrofeindsats og vedvarende investeringer, mangler der nationale oplysninger om finansieringskilder og tildeling. De fleste medlemsstater og deltagerlande rapporterer, at de har ordninger for fleksibel tildeling af midler ved akutte behov, og det kun er nogle få lande, der har **dedikerede katastrofereservefonde**, som – i modsætning til generelle reserver til uforudsete udgifter – er specifikt øremærket til katastrofeindsats, hvilket giver større forudsigelighed og hurtigere adgang til finansiering.

Landene rapporterer om en lang række finansielle instrumenter og finansieringskilder, der er til rådighed til finansiering af investeringer i civilbeskyttelse, hovedsagelig fra offentlige kilder. Meget få lande giver oplysninger om investeringsprioriteter og tildeling af midler til forebyggelses- og beredskabsaktiviteter. **EU-finansiering** spiller en supplerende rolle i forhold til at afhjælpe investeringsmangler og støtte de nationale bestræbelser på at styrke civilbeskyttelsessystemerne. Civilbeskyttelsesmyndighederne oplever imidlertid fortsat vanskeligheder med at få adgang til disse ressourcer på grund af begrænset administrativ kapacitet og begrænset kendskab til finansieringsreglerne.

6.3. Vejen frem

Stresstest af nødhjælpcentrenes forretningskontinuitet har vist sig lovende, og lignende øvelser bør udvides for at identificere områder, hvor der kan ske forbedringer, og fremme gensidig læring. Investering i fysiske aktivers og operationelle processers modstandsdygtighed vil også være afgørende for at sikre kontinuiteten i civilbeskyttelsestjenesterne.

Finansiel modstandsdygtighed er også afgørende, og der vil være behov for tilstrækkelig, fleksibel og vedvarende finansiering på alle niveauer for at understøtte effektivt beredskab og operationer. Der er gjort fremskridt med at opbygge modstandsdygtighed gennem grænseoverskridende og tværsektorielle partnerskaber, men der er behov for yderligere indsats for at overvinde retlige og administrative barrierer for fælles civilbeskyttelsesindsats. Værktøjer som BridgeforEU[26] kan bidrage til at lette samarbejdet, og strategiske rammer for

[26] COM(2023) 790 final af 12.12.2023.

katastroferisikostyring kan muliggøre mere koordinerede, helhedsorienterede tilgange på tværs af myndigheder.

EU-strategien for en beredskabsunion vil spille en central rolle i at styre indsatsen for systemisk modstandsdygtighed på tværs af relevante politikområder ved hjælp af en tilgang, der omfatter hele forvaltningen, herunder udviklingen af minimumskriterier for beredskab for essentielle tjenester. Vanskeligheder med at få adgang til finansieringskilder fra andre politikområder skal tackles mere systematisk gennem forbedret kapacitetsopbygning og udveksling af bedste praksis mellem tjenester og lande med henblik på en mere integreret tilgang til styrkelse af modstandsdygtighed og beredskab over for katastrofer og kriser.

EU-civilbeskyttelsesmekanismen har taget skridt til at håndtere disse barrierer gennem oplysning, bistand til projektudvikling og værktøjer til støtte for investeringsplanlægning. Disse bestræbelser skal øges for at imødekomme den stigende efterspørgsel.

7. STYRKELSE AF STØTTEN TIL NATIONALE INDSATSER: VÆRKTØJSKASSEN TIL KAPACITETSOPBYGNING UNDER UDVIKLING

EU-Vidensnetværket om Civilbeskyttelse er blevet det centrale samlingspunkt for civilbeskyttelsessamfundet siden dets lancering i 2021 og gør det muligt for interessenter at skabe forbindelser og dele ekspertise, hvilket øger beredskabsniveauet for EU-civilbeskyttelsesmekanismens beredskabsindsatser. Gennem sin webplatform, sit nyhedsbrev og sine arrangementer holder vidensnetværket fællesskabet informeret om gennemførelsen af målene for katastrofemodstandsdygtighed og relaterede emner. Netværkets online vidensbibliotek[27], der blev lanceret i 2024, indeholder en samling ressourcer om målene for katastrofemodstandsdygtighed og katastroferisikostyring, og interaktive diskussionsgrupper[28], såsom gruppen om risikokommunikation, giver fagfolk mulighed for at udveksle idéer og bedste praksis.

Kommissionen har udvidet EU-civilbeskyttelsesmekanismens værktøjskasse til kapacitetsopbygning for bedre at støtte civilbeskyttelsesindsatsen inden for forebyggelse af katastroferisici, beredskab og opbygning af modstandsdygtighed. Værktøjskassen er i overensstemmelse med EU-civilbeskyttelsesmekanismens strategiske prioriteter og målene for katastrofemodstandsdygtighed og omfatter:

I. **EU-civilbeskyttelsesmekanismens tilskud til katastrofemodstandsdygtighed**: "Teknisk bistand til katastroferisikostyring" (spor 1)[29], med fokus på enkeltlandsprojekter, og "Viden til handling inden for forebyggelse og beredskab"[30], der støtter samarbejdsinitiativer mellem flere lande
II. **Faciliteten til finansiering af teknisk bistand**[31], der blev indført i 2024 for at tilbyde ekspertise inden for katastroferisikostyring fra Verdensbanken og den globale facilitet for katastrofeforebyggelse og genopbygning.

---

27 https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/knowledge-library.
28 https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/groups.
29 https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/technical-assistance-disaster-risk-management-call-proposals-track1.
30 https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/knowledge-action-prevention-preparedness-call-proposals-kapp.
31 https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/technical-assistance-financing-facility-taff.

65 projekter fra forskellige lande modtog støtte under spor 1, "Viden til handling inden for forebyggelse og beredskab" og faciliteten til finansiering af teknisk bistand i 2023-2024 med et samlet EU-bidrag på 43 mio. EUR. Alle målene for katastrofemodstandsdygtighed er blevet adresseret gennem disse projekter.

III. **EU-civilbeskyttelsesmekanismens peerevalueringsprogram** har fortsat givet nationale og regionale civilbeskyttelsesmyndigheder mulighed for at modtage en uafhængig vurdering af deres katastroferisikostyringssystemer fra kolleger i andre lande i hele perioden 2022-2024. Programmet er blevet opdateret, så det omfatter en ny metode, der er skræddersyet til risikostyring i forbindelse med naturbrande, og som er blevet anvendt i gennemgange af risikostyring i forbindelse med naturbrande i Grækenland[32], Italien[33] og den tyske delstat Brandenburg[34], hvilket viser, at tilgangen kan tilpasses nationale og regionale sammenhænge.

En workshop i 2024[35], hvor repræsentanter fra de gennemgåede lande og peerevalueringseksperter deltog, understregede peerevalueringsprogrammets værdi for videndeling og fremme af forbedringer. De forbedringer, der blev gennemført i 2022-2024-cyklussen, herunder justeringer af processen, den analytiske ramme og fremme af reformer, blev bredt anerkendt og værdsat.

I 2024 gennemførte EU-civilbeskyttelsesmekanismen endvidere **fire forebyggelses- og beredskabsmissioner** i Tjekkiet om risikostyring i forbindelse med naturbrande, i Chile om skovbrande, i Ukraine om CBRN og i Estland, Letland og Litauen om masseevakuering.

EU-civilbeskyttelsesmekanismens omfattende **uddannelsesprogram** har bidraget til at forberede eksperter og forbedre kapaciteten til at reagere på forskellige typer katastrofer. I 2023 blev programmet revideret for at styrke de individuelle kompetencer hos eksperter og personale og koordineringen og interoperabiliteten af indsatskapaciteter, der er involveret i internationale udsendelser. Der blev gennemført 30 øvelser (EU MODEX og øvelser i fuld skala) på grundlag af specifikke scenarier, herunder jordskælv, medicinske nødsituationer, skovbrande, oversvømmelser og CBRN. Disse aktiviteter har bidraget til at øge EU's kollektive beredskabsniveau til at håndtere konsekvenserne af katastrofer.

7.1. Vejen frem

EU-civilbeskyttelsesmekanismens støtteværktøjer har gennemgået en betydelig udvikling og tilbyder et bredere udvalg af muligheder, der er tilpasset målene for katastrofemodstandsdygtighed, samtidig med at de giver mulighed for tilpasning til de nationale og regionale myndigheders unikke behov. EU-Vidensnetværket om Civilbeskyttelse er blevet videreudviklet for at lette adgangen til god praksis, forskning og gensidig læring.

---

[32] https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/document/download/a7be6df5-6e70-4397-ae7e-53f5d74374da_en?filename=EL%20Peer%20Review_final%20report.pdf.

[33] https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/document/download/10fe9a6f-869e-4fa6-923e-d4bdc8400129_en?filename=peer%20review%20wildfires%20italy_final%20report%202024.pdf.

[34] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/system/files/2025-07/wildfire-peer-review-lb_final-report-june-2025_en.pdf.

[35] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/news/ucpm-peer-review-programme-lessons-learnt-and-next-steps.

I de kommende år vil den generelle vurderingsramme for peerevaluering blive opdateret, hvilket vil sikre dens fortsatte relevans og effektivitet. Desuden er der planlagt seks peerevalueringer mellem 2025 og 2027, begyndende med Kosovo* og Tjekkiet, hvilket vil give værdifulde muligheder for gensidig læring og udveksling af bedste praksis. Ved fortsat at udvikle og forbedre støtteredskaberne vil Kommissionen samt medlemsstaterne og de deltagende stater være bedre rustet til at styrke risikostyringen og opbygningen af modstandsdygtighed.

* Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med UNSCR 1244 og ICJ's udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

8. KONKLUSIONER

Katastroferisikostyringen i EU er blevet væsentligt forbedret i de seneste år gennem en styrkelse af EU's civilbeskyttelsessystem, hvilket viser, at systemet er i stand til at tilpasse sig de stigende krav i et risikolandskab i hastig forandring. Tilsvarende afspejler den nationale rapportering i henhold til afgørelsen om EU-civilbeskyttelsesmekanismen fortsatte fremskridt inden for risikostyring på nationalt plan. Udvidelsen af EU-civilbeskyttelsesmekanismens indsatskapacitet og -evne, kombineret med større vægt på proaktiv risikostyring og opbygning af modstandsdygtighed, har sat EU i stand til bedre at håndtere stadig mere komplekse katastrofer.

Vedtagelsen af målene for katastrofemodstandsdygtighed i 2023 markerede en vigtig milepæl og udstak en fælles retning på fem centrale områder inden for civilbeskyttelse: forbedring af foregribelse, befolkningens beredskab, tidlig varsling, indsatskapacitet og civilbeskyttelsens modstandsdygtighed. De særlige flagskibsinitiativer, der er fulgt, har med succes omsat disse prioriteter til konkret handling og inddraget de nationale civilbeskyttelsesmyndigheder og andre partnere i en fælles indsats for at øge EU's modstandsdygtighed.

EU-civilbeskyttelsesmekanismens fremskridt er ikke kun relevante som en sektorudvikling, men bidrager også til den bredere strategiske indsats for at styrke EU's beredskab. EU-strategien for en beredskabsunion skitserer med dens omfattende vision for EU's beredskab tiltag til bedre at foregribe, forebygge og reagere på en bred vifte af risici og trusler samt til at øge bevidstheden, kommunikere med offentligheden og inddrage borgerne. Den tætte overensstemmelse mellem EU-civilbeskyttelsesmekanismens arbejde og den vision, som EU-strategien for en beredskabsunion indeholder, giver EU en enestående mulighed for at udnytte EU-civilbeskyttelsesmekanismens styrker og ekspertise til at fremme fremskridt inden for beredskab og opbygning af modstandsdygtighed.

EU-civilbeskyttelsesmekanismen har vist sin værdi som et centralt element i EU's civilbeskyttelsessystem. Den fortsatte udvikling heraf, navnlig gennem den videre gennemførelse af målene for katastrofemodstandsdygtighed og den fortsatte udvikling af dens kapacitetsopbygningsværktøjer under EU-Vidensnetværket om Civilbeskyttelse, vil yde væsentlige bidrag til det bredere anvendelsesområde og ambitionsniveau for EU-strategien for en beredskabsunion.

Fremadrettet og i lyset af et risikolandskab, der udvikler sig hastigt, er der fortsat behov for yderligere indsats. Styrkelsen af Europas modstandsdygtighed vil kræve et vedvarende engagement og en fælles indsats fra EU som helhed, medlemsstaterne og civilsamfundet. En omfattende, risikobaseret tilgang er afgørende for at mindske sårbarheder og styre strategiske investeringer i de EU-kapaciteter, der er nødvendige for at forebygge, afbøde, forberede sig på og komme sig efter fremtidige kriser.

Samarbejdet om beredskab skal også række ud over Unionen til de umiddelbare nabolande. En styrkelse af modstandsdygtigheden i disse regioner vil bidrage til fælles sikkerhed og i sidste ende styrke EU's egen modstandsdygtighed.